

ordenlig ringe Interesse; men det maa dog være mig tilladt efter alle disse Forhandlinger at gjøre tre enkelte Bemærkninger. Den ene er til den ærede Minister, der talte om direkte og indirekte Skatter, og navnlig har talt vidtløftigt om Stillingen ligeoverfor 2 andre Lande i Europa, England og Norge. Jeg tilstaaer, at den Slags Sammenstillinger interessere mig ikke; thi vi ere ikke afhængige af andres Landes statistiske Tilstande. Men jeg kan ikke negte, (at) det noget forbausede mig, at den ærede Minister har hentydet til, at vi som holdt paa den direkte Beskatning, vi Medlemmer af Folkethinget og jeg med mere ville bruge direkte Beskatning end andre Lande, at han da der sammenligne med England og Norge. England og Norge ere de 2 eneste Lande af samt lige de europæiske Lande, som ikke bruge direkte Beskatning. Fra hvilket andet Land den ærede Minister vilde have taget sit Exempel, vilde han være kommen til et andet Resultat. Dernæst skal jeg ikke negte, at navnlig naar en Politiker, en Økonom og Statistiker som den ærede Minister, vilde gjøre en saadan Sammenligning, havde jeg troet, at han vilde udsønde, hvad der kan forstyrre Sammenligningens Rigtighed, og at han da fremfor Alt havde udsøndt Grundskatten. Disse Skatter — det vil den ærede Minister vist være enig med mig i, medens jeg rigtignok pleier at møde Indsigelse deri fra et æret Medlem fra Ringkjøbing — ere ikke Skatter, de ere en Slags Prioritet, de kunne, hvad Realiteten angaar, med mere Rette henføres under Domæneafgifterne. England og Norge have ingen Grundskat, og det for andre fuldstændig Forholdet. Nei, tag den almindelige direkte Beskatning, sammenlign os i al Fald der med England og Norge, saa kommer ogsaa Englands Kommuneskatter, som rigtigt ere tagne med, til at spille en større Rolle. Jeg kan altsaa ikke anerkende den Sammenstilling, den ærede Minister gjorde gjældende. Men jeg tilstaaer, at det som sagt ikke har stor Interesse for mig at forfølge dette; da jeg i det Hele ikke kan tillægge en saadan almindelig statistisk Sammenligning stor Betydning. — Min anden Bemærkning skulde gjælde de almindelige Beskæftelsesargumenter, som ogsaa i Dag ere komne frem. De have ganske vist ikke stor Betydning for os, selv om vi skulde afgjøre Sagen i Dag. — Saa god Tro har jeg til Thingets Medlemmer, at de i det Hele ere gode Frihandelsmænd. Men naar atter her Arbeidernes Interesse er bleven dragen frem, saa skal jeg gjøre den almindelige Bemærkning, at er der Noget, der har Fordel af Liv, Bevægelse, økonomisk Hørelse, saa have Arbeiderne det — langt mere end Kapitalen. Ved stillestaaende Forhold, ved bændne Forhold kan Kapitalen have Fordel af Monopolerne; men har Noget Fordel af Bevægelsen og Liv, saa er det dem, der leve af deres personlige Virksomhed. Det er et af de mest fremtrædende Ækonomener, som tydeligt have vist sig i alle Data

som Resultat af den Lovgivning, man pleier at kalde Frihandelslovgivningen, at Arbeidernes Tilstand er bleven bedre, og det maatte mindst derved, at saa grumme Mange af de Ting, de bruge, ere bleve billigere, men fremfor Alt derved, at de have faaet mere at fortjene, lettere ved at faae Noget at bestille, et større Udbytte, og at endog saa en større Andel af det hele Udbytte af Samfundsvirksomheden er tilfaldet dem. Et æret Medlem for Handels gjorde ganske træffende en Sammenligning med Landboforholdene; jeg accepterer denne Sammenligning. Jeg tror ogsaa at de, der have størst Fordel af Friheden i Ting som Landboforholdene, ere de, der leve af deres Arbeide; men der er dog den Forskiel mellem Landboforholdene og de Forhold, vi her tale om, at fra Loldbetjenten kan man ikke unddrage sig havi nogle Solt, til at betale; men heldigvis ere de Love, der binde den fri Hørelse i Landboforholdene, af den Bestaaffenhed, at man godt kan omgaa dem; det er dog en god Side ved den Slags Love. — Endelig har jeg en Bemærkning til de Medlemmer, der stadig have talt om Luxusskatter, ikke saadanne, der hviile paa den store Mængde af Befolkningen, men saadanne, der ramme den mere velhavende Del af Befolkningen, eller om Stenprængning med Krudt eller saadanne Ting, som man tilfældig er falden paa at kalde Luxusstat. Jeg skal her bemærke, at jeg slet ikke har Noget imod, at en Stat iver rammer dem, der have Raad til at høre den. Det kan endog være meget ønskeligt. Men langt mere ønskeligt er det at have en praktisk Stat, det vil sige en, der bringer Noget ind i Statskassen. Naar det ikke er muligt ved at beskaffe Silke høiere at faae Noget ind i Statskassen, naar Værene med en saadan Stat snarere vilde løbe bort fra Statskassen, naar Vinen derved bliver borte fra os, naar ved Galanterivarer Indtægten ikke er stigende, men snarere sjunkende, de blive borte, komme ind paa anden Maade eller frembringes her i Landet, naar man kan paavise paa mange Punkter, at Indførselen vil tage af, og at Indtægten af Staten i alt Fald vil gaa i Privates Kommer eller i Rendestenen eller andre Steder, hvor en Stat efter det Formaal ikke skal gaa hen; naar den selv om man passer paa, at det Beløb, man skal have, kommer ind, dog ikke indbringer Statskassen Noget, saa nytter det ikke at paalægge den. Nei, de ere nødt til ved de indirekte Skatter — det er den første praktiske finansielle Grundlæggning for deres Vedkommende — at tage en Gjenstand, der almindelig bruges. Det nytter ikke at tage Noget, som ikke bruges, eller at gjøre Afgiften, saa høi, at den vil indstrænke Forbrugen. Der er derimod Ting som Tobak og Brændevin, og blandt det Meget, jeg beklager, og hvorover jeg forbauser, er der Nitet, der har undret mig mere, end at ikke engang de smaa Forhøielser, De ville give Tobakstolden, have ærede Medlemmer